

**Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem,
příspěvková organizace**

Pionýrů 141, 471 27 Stráž pod Ralskem, tel: 487 851 504, e-mail: info@zsstraz.org

Č. j.: ZSSTRAZ 572/2021

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„Projdeme se krokem celým rokem“

**Motto: „Společně budeme poznávat svět,
něco pak a něco hned.
Při hře to bude bez práce,
čeká nás spousta legrace!“**

Obsah

1	Identifikační údaje o mateřské škole.....	4
2	Obecná charakteristika mateřské školy.....	5
3	Podmínky vzdělávání.....	6
3.1	Věcné podmínky.....	6
3.2	Životospráva.....	7
3.3	Psychosociální podmínky.....	8
3.4	Organizace chodu.....	9
3.5	Řízení mateřské školy.....	9
3.6	Personální a pedagogické zajištění.....	10
3.7	Spoluúčast zákonných zástupců.....	10
4	Organizace vzdělávání.....	11
4.1	Vnitřní upořádání mateřské školy.....	11
4.2	Zápis k předškolnímu vzdělávání.....	11
4.3	Denní program mateřské školy.....	11
4.4	Individuální vzdělávání dětí.....	13
4.5	Doplňkové aktivity.....	13
5	Charakteristika vzdělávacího programu.....	14
5.1	Motto programu.....	14
5.2	Naše cíle a záměry se opírají o výroky Dorothy L. Nolteové.....	14
5.3	Vychováváme osobnost.....	14
5.4	Podporujeme tvořivost a aktivitu.....	14
5.5	Využíváme názoru a nápodoby.....	15
5.6	Dbáme na vyváženost činností.....	15
5.7	Vytváříme si prostředí.....	15
6	Vzdělávací obsah.....	16
6.1	Přehled integrovaných bloků ŠVP „Projdeme se krokem celým rokem“.....	16

6.2	Integrovaný blok „BAREVNÝ PODZIM“	17
6.2.1	Charakteristika hlavního smyslu integrovaného bloku.....	17
6.2.2	Hlavní cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy.....	17
6.3	Integrovaný blok „BÍLÁ ZIMA“	25
6.3.1	Charakteristika hlavního smyslu integrovaného bloku.....	25
6.3.2	Hlavní cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy.....	26
6.4	Integrovaný blok „SVĚŽÍ JARO“	35
6.4.1	Charakteristika hlavního smyslu integrovaného bloku.....	35
6.4.2	Hlavní cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy.....	35
6.5	Integrovaný blok „TEPLÉ LÉTO“	44
6.5.1	Charakteristika hlavního smyslu integrovaného bloku.....	44
6.5.2	Hlavní cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy.....	44
7	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných.....	53
7.1	Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.....	53
7.2	Vzdělávání dětí mimořádně nadaných.....	53
7.3	Vzdělávání dětí od 2 do 3 let.....	54
7.3.1	Podmínky vzdělávání dětí od 2 do 3 let.....	54
7.4	Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka.....	55
8	Evaluační systém.....	56
8.1	Zásady.....	56
8.2	Vnitřní evaluace.....	56
8.3	Vnější evaluace.....	57
8.4	Evaluace školního a třídního vzdělávacího programu.....	57
8.5	Techniky evaluace.....	58
9	Přehled informačních zdrojů k tvorbě ŠVP PV.....	58

1 Identifikační údaje o mateřské škole

Název školy: **Základní škola a mateřská škola, Stráž pod Ralskem, příspěvková organizace**

Adresa školy: **Pionýrů 141, 471 27 Stráž pod Ralskem**

Ředitel školy: **Mgr. Bedřiška Rychtaříková**

Telefon, fax: **487 851 504**

E-mail: info@zsstraz.org

Web: <http://www.zsstraz.org>

Právní forma: příspěvková organizace

IČO: 46 750 088

Zřizovatel: Město Stráž pod Ralskem

Odloučené pracoviště:

Adresa: **Mateřská škola U Potoka 137, Stráž pod Ralskem**

Zástupce ředitelky: **Mgr. Ivana Hojdová**

Telefon: 487 851 022

Předkladatel programu: Mgr. Ivana Hojdová a kolektiv učitelek MŠ

Název programu: „Projdeme se krokem celým rokem“

Projednáno pedagogickou radou dne 30. 8. 2021

Platnost od 1. 9. 2021

.....
Mgr. Bedřiška Rychtaříková
ředitelka školy

.....
Mgr. Ivana Hojdová
zástupce ředitelky pro MŠ

2 Obecná charakteristika mateřské školy

Mateřská škola se nachází uprostřed města Stráže pod Ralskem. Budova mateřské školy je rozdělena na tři části: hlavní část, provozní část a tělocvičnu. V hlavní patrové budově je šest tříd a ředitelna. Každá třída má šatnu pro děti, kde se převlékají a přezouvají a šatnu se sociálním zázemím pro paní učitelky. Všechny děti mají svou stálou značku a místo. U všech tříd je vlastní sociální zařízení a malá kuchyňka přizpůsobená na výdej svačín a obědů. Jídlo se do prvního patra vyváží výtahem. Třídy v patře mají úniková schodiště, třídy v přízemí vchody na zahradní terasy.

V provozní budově je šatna pro provozní personál včetně WC a sprchy, prádelna, sušárna, sklad čistého a špinavého prádla, čisticích prostředků, rozvodna elektrické energie a výměník. Vstup do provozní budovy je možný z vestibulu hlavní budovy mateřské školy a zvláštním vstupem ze zahrady. V případě pěkného počasí se k sušení prádla využívají stabilně zabudované sušáky na prádlo v přilehlé části zahrady mateřské školy.

Součástí mateřské školy je tělocvična. Vstup do tělocvičny je možný z vestibulu hlavní budovy mateřské školy a zvláštním vchodem pro vstup veřejnosti. Tento vchod je využíván v době různých akcí pořádaných pro rodiče, děti a veřejnost. Tělocvična má své vlastní zázemí: WC a umývárnu pro děti, kuchyňku, sklad tělocvičného náčiní a nářadí, bezbariérové WC pro dospělé, vybavené přebalovacím pultem.

K budově přiléhá z jedné strany oplocená školní zahrada vybavená pískovišti a hracími prvky. Součástí budovy jsou tři zahradní sklady hraček se vstupem ze zahrady, kde je uloženo mobilní vybavení zahrady a dětské WC s umyvadly.

Mateřská škola nemá vlastní kuchyni. Svačina a obědy se dováží ze školní jídelny základní školy ve Stráži pod Ralskem. Za dovoz jídla, jeho výdej a přípravu pitného režimu zodpovídá kuchařka školní kuchyně. Zástupkyně pro mateřskou školu spolupracuje s vedoucí školní jídelny při sestavování jídelníčku a výběru jídel vhodných pro děti v mateřské škole.

Všechny vnitřní i venkovní prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů týkajících se například čistoty, teploty, vlhkosti vzduchu, osvětlení, hlučnosti, alergizujících či jedovatých látek a rostlin. Prostorné interiéry tříd jsou vybaveny dětským nábytkem, který respektuje různou výšku dětí.

Kolektiv zaměstnanců se společně podílí na vytváření podmínek pro příjemný, bezpečný a radostný pobyt dětí v mateřské škole.

Lokalita a umístění mateřské školy umožňuje přímé pozorování změn a událostí v přírodě, nabízí realizaci prvků ekologické výchovy, pomáhá naplňovat program zdravého

životního stylu, umožňuje řadu pěších výletů, kterými podporujeme zdraví a tělesnou zdatnost dětí. Malá vzdálenost do centra města je zdrojem poznání historie našeho města, důležitých správních budov. Řadou exkurzí je posilováno povědomí dětí o důležitosti povolání lidí v našem městě.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem, Základní uměleckou školou V. Snítla v Mimoni, se sportovní organizací PANDA SPORT, základní školou a DVÚ v Hamru na Jezeře.

3 Podmínky vzdělávání

3.1 Věcné podmínky

Prostory mateřské školy vyhovují nejrozličnějším skupinovým i individuálním činnostem dětí. Vybavení odpovídá počtu a věku dětí ve třídách. Třídy jsou uspořádány jako „dílna – herna“ k podpoře aktivity dětí a k rozvoji všech stránek dětské osobnosti.

Dostatečně velké prostory tříd umožňují vytvoření pracovních center, hracích koutků, míst pro odpočinek, hru, volný pohyb nebo rušnější pohybové aktivity. Třídy jsou vybaveny nízkým nábytkem, který je certifikovaný pro využití v mateřských školách. Každá třída má dvě části: část, kde se nachází linoleum, slouží jako jídelna a pracovna, část s kobercem jako herna. Vybavení tříd bezpečnými a podnětnými hračkami, pomůckami, náčiním a materiály vhodnými pro danou heterogenní skupinu dětí se průběžně obnovuje a doplňuje. Pedagogové je plně využívají a nabízejí je dětem tak, aby bylo zajištěno přiměřené množství podnětů pro danou věkovou skupinu dětí ve třídě. Podstatná část hraček a pomůcek je v jejich bezpečném dosahu. Dobře na ně vidí, mohou je používat, hrát si s nimi a samostatně je zase ukládat zpět na své místo. Pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek jsou srozumitelně nastavena. Pro zajištění bezpečnosti jsou v heterogenních třídách znepřístupněny bezpečnost ohrožující předměty a odstupňována přístupnost některého vybavení v uzavíratelných skříňkách, na vyšších policích nebo v kabinetech u tříd.

Zahrada mateřské školy a tělocvična nabízí velké prostory k pohybovým aktivitám, hrám a činnostem s náčiním a nářadím pro různé věkové kategorie předškolních dětí. Při pobytu dětí v těchto prostorách dbáme na využívání odpovídajícího vybavení vzhledem k bezpečnosti a věku dětí. Všechny prvky dosahují do výšky 1m a jsou vhodné pro věkovou skupinu předškolních dětí. Tyto hrací prvky jsou pravidelně kontrolovány. Další podporou tělesného rozvoje dětí je účast na plaveckém kurzu s možností využití sauny.

Šatny, umývárny, toalety a vybavení pro odpočinek dětí je přizpůsobeno antropometrickým požadavkům, odpovídá počtu dětí, je zdravotně nezávadné, bezpečné. Každá třída má skříň na lůžkoviny, kde jsou na místě označeném značkou dítěte uloženy lůžkoviny, matrace a pyžama dětí. Rozměry stolů a sedacího nábytku zohledňují různé tělesné výšky dětí, podporují správné držení těla při sezení, jsou bezpečné a stabilní. Individuální hygienické potřeby dětí jsou ukládány do regálu v kabinetě každé třídy dle aktuálních potřeb. Šatny dětí jsou prostorné a vybavené dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.

Výzdoba interiéru mateřské školy se pravidelně obměňuje podle ročních období. Na výzdobě tříd a šaten se podílejí děti se svými pedagogy. Rodiče tak mají možnost vidět všechny práce dětí. Nástěnky v šatnách a chodbách informují rodiče a návštěvníky o veškerém dění v mateřské škole.

3.2 Životaspráva

Stravování dětí je zajišťováno školní jídelnou základní školy ve Stráži pod Ralskem. Děti mladší tří let jsou zařazovány do skupiny strávníků 3-6 let. Děti se v mateřské škole stravují formou přesnídávky, oběda a svačiny a to v souvislosti s délkou dohodnutého pobytu. Důraz je kladen na kvalitní výběr potravin a nápojů, na správnou, ale pestrou skladbu jídelníčku, zavádění nových receptur, které jsou dalším zpestřením a reagují na současné trendy v oblasti stravování.

Zaměstnanci školní jídelny úzce spolupracují s pedagogickým personálem a hledají stále nové formy, jak naučit děti zdravému stravování s jejich spoluúčastí. Ovocné, zeleninové talíře, možnost výběru nápoje v pitném režimu apod. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. V režimu dne jsou dodržovány vhodné intervaly mezi jednotlivými jídly, přesto je denní řád natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností přizpůsobit potřebám a aktuální situaci (návštěva divadla, plavecký výcvik, pozdější příchod rodiče s dítětem apod.). V době stolování jsou děti s ohledem na své schopnosti vedeny postupně k samostatné obsluze - připravují si prostírání, příbory, pití, svačinu. Po jídle si odnesou skleničku, příbor, prázdný talíř, utrou si prostírání. Záměrem je, aby stolování nebylo vnímáno jenom jako nutný příjem potravy, ale také jako společenský akt, který přináší i jiné hodnoty. Děti se tak učí společenskému chování a přirozeně si osvojují pravidla platná v naší společnosti.

3.3 Psychosociální podmínky

Při nástupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuální adaptační režim s ohledem na provázanost s režimem v rodině. Jeho délka je závislá na sociální vyspělosti dítěte a na požadavcích zákonných zástupců. Denní řád pružně reaguje na individuální možnosti dětí. Všichni pedagogové mají odbornou způsobilost a respektují jejich potřeby, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování. S dětmi jednájí klidně, nenásilně, přirozeně a citlivě, navozují situace klidu a pohody.

Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty. Pečujeme také o soukromí dítěte, pokud ho potřebuje (například na toaletě).

Vzdělávací nabídku přizpůsobujeme možnostem dítěte. Je přiměřeně náročná, užitečná a prakticky využitelná. Během dne jsou vytvářeny podmínky pro individuální a skupinové činnosti. Snažíme se, aby poměr těchto činností byl vyvážený. Když se děti nechtějí podílet na společné činnosti, mají možnost se individuálně zabavit jinou nabídnutou aktivitou nebo si vybrat dle své volby.

Každodenně je pravidelně dodržován dostatečný pobyt dětí venku. Tento pobyt je přizpůsobován rozptylovým podmínkám v ovzduší, prudkým změnám teplot, nedostatečnému oblečení a dalším aktuálním situacím. Děti mají dostatek volného pohybu nejen při pobytu venku, ale i ve třídě či tělocvičně mateřské školy.

V denním režimu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku. Dbá se na pravidelnost a dostatek času na realizaci jednotlivých činností. Každé dítě má možnost vzít si v době odpočinku svou plyšovou hračku. Pro nespavé děti je po krátkém odpočinku připravena jiná klidová činnost.

Podporujeme dětská přátelství a ukazujeme dětem cesty, jak se naučit žít v kolektivu ostatních. Podporujeme osobnost dítěte, jeho volnost, svobodu a projevy v kolektivu, ale zároveň stanovujeme hranice, potřebné k dodržování určitého řádu v mateřské škole. Všechny děti mají v kolektivu stejná práva, postavení, možnosti, ale také stejné povinnosti. Nikdo není znevýhodňován či zvýhodňován. Ve třídách vytváříme spolupracující prostředí, plné radosti a pohody.

Do vztahů mezi dospělými i dětmi vnášíme vzájemnou důvěru, toleranci, ohleduplnost, zdvořilost, solidaritu, vzájemnou pomoc a podporu. Pedagogové a další zaměstnanci mateřské školy jsou k dětem empatictí, uplatňují laskavě důsledný přístup. Mateřská škola podněcuje pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

3.4 Organizace chodu

Organizace chodu mateřské školy se řídí směrnicemi ředitele školy, provozním řádem školy, školním řádem a dalšími právními předpisy.

Provoz mateřské školy je od 6.00 do 16.00 hodin. Děti se scházejí postupně, zpravidla nejdéle do 8.00 hodin. Mateřská škola je volně přístupná po obědě mezi 12.00–12.30 a odpoledne od 14.00 hodin do ukončení provozu. V případě požadavku na docházku dítěte v jinou hodinu si tuto skutečnost domluví rodič s učitelkou předem nebo zavolá. Příchod i odchod dítěte ze školy přizpůsobujeme potřebám rodičů.

3.5 Řízení mateřské školy

Práva a povinnosti všech pracovníků školy jsou vymezeny náplní práce, organizačním řádem, školním řádem a směrnicemi ředitele školy. Klademe důraz na týmovou práci, vzájemnou pomoc a spolupráci, respektujeme profesní odlišnosti. V kolektivu vytváříme ovzduší vzájemné důvěry a tolerance, otevřenosti a přátelství. Společně se účastníme na školních i mimoškolních akcích. Tvorba ŠVP PV je výsledkem týmu učitelek mateřské školy.

Ředitelka školy vytváří prostor na spoluúčast při řízení pro všechny zaměstnance, názor a myšlenka každého zaměstnance je přijímána, všichni mají spolurozhodující hlas, všichni se podílí na dění v mateřské škole.

Ředitelka školy vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně hodnotí jednotlivé dílčí úspěchy a tím motivuje ke kvalitě vykonávané práce.

Provádíme kontrolní a evaluační činnosti a z jejich výsledků vyvozujeme závěry pro další práci.

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem a dalšími institucemi v místě mateřské školy. Průběžně spolupracujeme se sociálním odborem v České Lípě, konzultujeme spolupráci s rodinou a vzdělávání, především u dětí ze sociokulturně - znevýhodněného prostředí.

Pro pedagogické a provozní zaměstnance jsou v režimu školy zařazeny operativní porady dle potřeb školy. Pedagogické a provozní porady jsou zpravidla 3x do roka za účelem podpory týmové práce a řešení problémů za účasti všech pracovníků školy.

Na spolupráci s rodiči se podílí všechny učitelky mateřské školy, dle záměru plánovaných akcí.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Pro provoz šesti kapacitně naplněných tříd je v mateřské škole zaměstnáno 11 učitelek s předepsanou odbornou kvalifikací nebo si ji průběžně doplňují. Personální posílení z důvodu možné integrace dítěte do mateřské školy zajišťuje asistent pedagoga, v případě přijetí dvouletého dítěte chůva.

Rozpis přímé pedagogické činnosti učitelů je nastaven tak, aby jejich souběžné působení v rámci třídy probíhalo v organizačně náročnějších částech dne. Činnosti obou pedagogů při souběžném působení ve třídě plánuje a organizuje učitelka, která má ranní směnu. Plán a organizace vychází z konkrétních plánovaných aktivit toho dne.

Všichni pedagogové se v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků vzdělávají a získávají tak nové poznatky k výchově a vzdělávání předškolních dětí. Pracujeme podle společně vymezených pravidel a spoluprací upevňujeme vztahy v pracovním týmu mateřské školy. Pedagogové se chovají podle zásad zdravého životního stylu a jsou tak přirozeným vzorem. Ředitelka školy podporuje profesionalizaci celého týmu včetně sebe, reaguje na požadavky a vývoj současné společnosti.

Specializované služby, jako jsou logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým předškolní pedagog není sám dostatečně kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s příslušnými odborníky.

3.7 Spoluúčast zákonných zástupců

Mateřská škola usiluje o vytváření partnerských vztahů mezi školou a rodinou. Podporujeme oboustrannou důvěru, otevřenost a vstřícnost. Umístění dítěte do mateřské školy napomáhá k souladu rodinného a pracovního života jeho zákonných zástupců. Při jednání se zákonnými zástupci vycházíme z toho, že rodina a dobré rodinné zázemí je nenahraditelné. Aby vztahy mezi pedagogy a zákonnými zástupci dobře fungovaly, preferujeme respekt, pochopení a porozumění, které podpoří ochotu ke spolupráci.

Rodiče mají možnost denně konzultovat postřehy a poznatky o svém dítěti s paní učitelkou. Domlouvají se na společných postupech při jeho výchově a vzdělávání. Formou informací na nástěnkách a rozhovorů s pedagogy se dozvídají o veškerém dění v mateřské škole, o plánování a pořádání akcí pro děti. Mohou vznést připomínky, ale i své návrhy. Mateřská škola organizuje i společné akce pro děti a rodiče (besídky, dílny, výlety), na

kterých se mohou rodiče dětí i učitelky lépe poznat. Vítkáme rodičovskou aktivitu a osobní účasť na každé akci mateřské školy.

Pedagogové chrání soukromí rodiny a zachovávají diskreťnost. S rodiči jednají ohleduplně na partnerské úrovni. Varují se nevyžadáných i neuvážených rad.

Naším záměrem je navázat úzkou spolupráci s rodinou. Již při podávání žádostí k předškolnímu vzdělávání mají rodiče možnost nahlédnout do prostor školy a na první informativní schůzce získávají základní povědomí o vzdělávacím procesu a průběhu dne v mateřské škole.

4 Organizace vzdělávání

4.1 Vnitřní upořádaní mateřské školy

Mateřská škola zajišťuje celodenní provoz. Je šestitřídni a nabízí celkovou maximální kapacitu 150 míst. Do tříd je zařazováno 24 dětí od tří do zpravidla šesti let, nejdříve však děti od dvou let. Snažíme se, aby počet chlapců i dívek ve třídách byl vyvážený. Pokud je to možné respektujeme i přání rodičů, volbu učitelky, sourozenecké a kamarádské vztahy mezi dětmi. Vždy zvažujeme vhodnost zařazení z hlediska prospěchu dítěte.

4.2 Zápis k předškolnímu vzdělávání

Zápis dětí k předškolnímu vzdělávání se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., (školský zákon), vyhláškou č.14/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů a směrnicí ředitelky školy o přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání. Koná se v období od 2. do 16. května daného školního roku. Ředitelka školy stanoví termín zápisu po dohodě se zřizovatelem a zveřejní jej webu školy, vývěsce zřizovatele a v mateřské škole. Zápis je povinný pro děti, které do 31. 8. stávajícího školního roku dosáhnou 5 let věku, pokud ještě do mateřské školy nedocházejí.

4.3 Denní program mateřské školy

Uspořádaní dne v mateřské škole je rozvolněné. Výchovně vzdělávací program je během dne přizpůsoben pedagogem konkrétní situaci a potřebám dětí i jednotlivce. Uspořádaní dne respektuje právo dětí na vlastní spontánní aktivity, využití situací, podněty a nabídku činností pedagogem. Děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru, její dokončení i na to, aby v ní mohly později pokračovat. Jsou podněcovány k vlastní aktivitě, experimentování a zapojovány do organizace činností. Poměr řízených a spontánních činností

je vyvážený, a to včetně aktivit nad rámec běžného programu. Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí s ohledem na individuální vzdělávací potřeby, možnosti a pracovní tempo. Časové rozvržení denního režimu je předmětem každé třídy.

6.00

- otevření mateřské školy
- pitný režim
- ranní přivítání s paní učitelkou a kamarády
- spontánní hry a činnosti dětí
- rozvíjení podnětů k činnostem nabídnutých učitelkou

8.30— 11.30

- tělovýchovné chvílky
- pohybové aktivity
- zdravotní cvičení
- logopedická péče
- hygiena, svačina
- individuální a skupinové činnosti, prolínání jednotlivých oblastí
- pobyt venku a sportovní aktivity

11.30— 12.30

- hygiena, oběd, samoobslužné činnosti
- příprava na odpočinek

12.30 -14.30

- četba pohádky, odpočinek
- polední klidové aktivity pro nespavé děti
- hygiena, svačina

14.30 -16.00

- odpolední hry
- opakovací chvílky
- individuální péče
- činnosti dle vlastního výběru dětí

4.4 Individuální vzdělávání dětí

Pokud rodič zvolí individuální vzdělávání dítěte, oznámí toto rozhodnutí ředitelce školy nejpozději 3 měsíce před počátkem školního roku.

Ředitelka školy doporučí zákonnému zástupci oblasti, ve kterých má být dítě vzděláváno.

Ověřování očekávaných výstupů bude probíhat formou rozhovoru s dítětem, formou didaktických her a pracovních listů v listopadu nebo prosinci daného školního roku po dohodě se zákonným zástupcem dítěte.

Pokud se rodič nedostaví k ověření úrovně osvojování výstupů vzdělávání v řádném a ani v náhradním termínu, rozhodne ředitelka školy o ukončení individuálního vzdělávání.

Pokud se rodič dítěte s povinnou předškolní docházkou rozhodne pro individuální vzdělávání v průběhu školního roku, pak se ověření úrovně osvojování výstupů vzdělávání neprovádí.

4.5 Doplnňkové aktivity

Doplnňkové aktivity, které společně plánujeme na daný kalendářní rok, jsou organizovány jak v dopoledních hodinách, tak i odpoledne. Tematicky navazují na integrované bloky, doplňují je a rozšiřují tak vzdělávací nabídku. V případě výletů je organizace dne uzpůsobena daným potřebám.

Nabídka doplnňkových aktivit: plavecký výcvik včetně využití sauny, divadelní představení, hudební pořady, návštěva výstavy chovatelů města Stráže, návštěva prvních tříd před zápisem do ZŠ, karneval, oslavy dne čarodějů, výjezd na ozdravný pobyt, oslavy Dne dětí, celodenní výlety, účast v různých výtvarných soutěžích, návštěva dětského stomatologa, zajištění vyšetření zraku dětí, účast na vítání občánků města Stráže, mikulášská besídka, zpívání pod vánočním stromem, vánoční besídka, návštěva koncertu dětí ze základní umělecké školy, fotografování dětí, zimní sportovní hry, při pobytech venku – vycházky do lesa, na louku, k jezeru, k zahrádkám, po městě, besídka a rozloučení s budoucími školáčky, velikonoční a vánoční dílny, tvořivé dílny s rodiči, spaní ve školce, vystoupení dětí v domě seniorů.

5 Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Motto programu

**„Společně budeme poznávat svět,
něco pak a něco hned.
Při hře to bude bez práce,
čeká nás spousta legrace!“**

5.2 Naše cíle a záměry se opírají o výroky Dorothy L. Nolteové

Jestliže děti žijí vítány, naučí se mít rády.

Jestliže děti žijí obklopeny uznáním, naučí se mít cíl.

Jestliže děti žijí obklopeny chválou, naučí se oceňovat.

Jestliže děti žijí obklopeny sdílením, naučí se být štědré.

Jestliže děti žijí obklopeny tolerancí, naučí se být trpělivé.

Jestliže děti žijí v bezpečí, naučí se důvěřovat sobě i druhým.

Jestliže děti žijí obklopeny podporou, naučí se mít sebedůvěru.

Jestliže děti žijí obklopeny přátelstvím, naučí se, že je na světě pěkně.

Jestliže děti žijí obklopeny poctivostí a upřímností, naučí se, co je pravda a spravedlnost.

5.3 Vychováváme osobnost

Přestože si hrajeme a pracujeme s malými dětmi, respektujeme jejich názory i potřeby a bereme ohled na jejich problémy. Přijímáme je takové, jaké jsou, se všemi klady i zápory. Pro děti, které nezískaly dostatečnou míru sebevědomí a důvěry v okolí z rodiny, zprostředkováváme takové zkušenosti, že i svět mimo rodinu bývá přátelský a každá osoba v něm je žádoucí. Umožňujeme jim projevovat se a bavit přirozeným dětským způsobem. Učíme je žít mezi ostatními, komunikovat, nacházet nové kamarády, uplatnit se a prosadit, ne však na úkor druhého či kolektivu. Rozvíjíme a podporujeme jejich sebevědomí, sebejistotu a důvěru ve své vlastní síly a schopnosti. V přátelském prostředí naplněném lidskostí, uznáním a ochotou pomoci, mezilidské vztahy upevníme nejlépe.

5.4 Podporujeme tvořivost a aktivitu

Dětská tvořivost, aktivita, experimentování a hledání společně s objevováním vyžadují vyšší nároky na trpělivost, pozornost a tvořivost učitelky. Využíváme metody prožitkového učení, přirozenosti a spontánnosti. Učební aktivity probíhají převážně hrou,

kteřou se dítě zabývá na základě svého zájmu. Uplatňujeme situační učení, které vychází ze životních souvislostí. Snažíme se nacházet přímé odpovědi na všetečné otázky, tvořivě přistupovat a spojovat poznání s citovými prožitky. Vycházíme z předpokladu, že někdy je pro dítě důležitější, jak se v mateřské škole cítí, než co všechno se dokáže naučit. Poznatky je možné doplnit i později, ale pozitivní zkušenost, kterou dítě v útlém věku získá, je nenahraditelná a relativně trvalá.

5.5 Využíváme názoru a nápodoby

Děti nechápu podstatu samotné slovní poučky a abstraktní pojmy. O všem se musí přesvědčit na vlastní oči. Využíváme vnímání smyslové a pohybové, které obohacuje reálné poznatky, zapojuje fantazii. Významné je spontánní sociální učení, založené na principu přirozené nápodoby. Proto ve všech činnostech poskytujeme vzory chování a postoje, které jsou k nápodobě a přejímání vhodné.

5.6 Dbáme na vyváženost činností

Předškolní vzdělávání zasahuje celou osobnost, proto vycházíme z pozorování a uvědomování si individuálních potřeb a zájmů dítěte a také ze znalosti konkrétní životní a sociální situace v rodině. Dbáme na vyváženost spontánních a řízených činností, jejich prolínání a přizpůsobení potřebám a možnostem dětí. Tvořivou improvizaci považujeme za nezbytnou součást práce pedagoga v mateřské škole.

5.7 Vytváříme si prostředí

V mateřské škole vytváříme takové prostředí, které je pro dítě příjemné a stimulační. Abychom splnili výchovně vzdělávací program a cíle mateřské školy, snaží se každý pedagog pracovat především sám na sobě, aktivně se učí novým dovednostem, vyměňuje si zkušenosti, seznamuje se s novými poznatky, přistupuje ke své práci samostatně, tvořivě, se zdravou mírou sebevědomí a osobní odpovědnosti.

Vnímáme celou osobnost dítěte. Snažíme se získávat je ke spolupráci, umět je přesvědčit a dovést k citovému prožívání bezprostředních vztahů ke svému okolí. V každé situaci a u každého dítěte pedagog své vlastní výchovně vzdělávací postupy znovu hledá a zvažuje.

6 Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah je rozpracován do čtyř integrovaných bloků, které vymezují charakteristiku smyslu, hlavní cíle jednotlivého bloku, vzdělávací nabídku a výstupy, kterých by měly děti dosáhnout zpravidla na konci předškolního období. Integrované bloky jsou pro všechny pedagogy závazné, z nich odvozují a tvoří podtémata a konkrétní nabídku činností ve svých třídních vzdělávacích programech. Bloky nabízí dostatek prostoru pro tvořivost i možnost reagovat na aktuální podmínky dané třídy.

Středem zájmu se stávají takové životní situace, ve kterých se budou děti v budoucnosti nacházet a budou muset v takových situacích určitým způsobem jednat.

Životní situace, s nimiž se dítě v mateřské škole setkává, jsou určovány:

- tokem času (kalendářní rok – roční období, svátky)
- předpokládanými událostmi (například příchod nových dětí, změna učitelky, vstup dětí do ZŠ, plánované akce v mateřské škole, v obci)
- aktuálními situacemi (například v mateřské škole: nemoc dítěte, příchod cizinců, narozeniny a svátky dětí; v rodině: narození sourozence, stěhování, rozvod rodičů; v okolí: cirkus, staveniště, trhy, apod.)
- spontánními situacemi (například první sníh, něco zajímavého, co přinese dítě z domova, výsměch kamarádovi, odmítání některého dítěte ve hře, vulgární slova, apod.)

6.1 Přehled integrovaných bloků ŠVP „Projdeme se krokem celým rokem“

Barevný podzim

Bílá zima

Svěží jaro

Teplé léto

6.2 Integrovaný blok „BAREVNÝ PODZIM“

Časový rozsah: přibližně 12 týdnů

6.2.1 Charakteristika hlavního smyslu integrovaného bloku

První časový úsek integrovaného bloku bychom mohli charakterizovat především jako další krok socializace dítěte předškolního věku. U těch nejmenších, které jsou nově přijaté k předškolnímu vzdělávání, je to otázka adaptačního procesu v ryze individuální míře. Naší snahou je maximálně respektovat individualitu a napomoci v poznání všeho nového, s čím se dítě setká, tedy vlastní prostředí školy, třídy, školní zahrady, dále pak s novými lidmi, kamarády a ostatním. Zapamatují si svoji značku, zorientují se v prostředí nové třídy, poznají nové hry a hračky a postupně se začnou přizpůsobovat dennímu režimu. Navazující část tohoto bloku přinese činnosti související s podzimem, přírodou, pohybem, zdravím v tomto období. V popředí budou výlety do přírody s pozorováním všech znaků podzimu – opadávání listnatých stromů, počasí, houby, barvy v přírodě, tvary listů, tažní ptáci, ukládání přírody k zimnímu spánku, sklizeň všeho, co příroda přinesla, pozorování lidí a strojů, které nám pomáhají. Budeme pracovat s přírodninami, cvičit jazýčky, rytmizovat říkadla, tančit, zpívat a hrát hry. Přichystáme podzimní slavnosti s ovocným či zeleninovým salátem. Postupně si osvojíme časové pojmy, naučíme se orientovat v čase (den, noc), podzimní draci nám ukážou cestu k různým materiálům a tvarům. Upevníme si povědomí o čistotě, hygieně a zdravé výživě.

6.2.2 Hlavní cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- rozvoj všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Vzdělávací nabídka

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě)
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti směřující k vytváření zdravých životních návyků
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů hrozících při hrách, pohybových činnostech

Očekávané výstupy

- zvládnout základní pohybové dovednosti (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí)
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce apod.)

- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)

Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- prohlížení a „čtení“ knížek

Očekávané výstupy

- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)

- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle

- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování)
- vytváření pozitivního vztahu k učení
- vytváření základů pro práci s informacemi

Vzdělávací nabídka

- pojmenovávání vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky)
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti
- námětové hry a činnosti
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.

Očekávané výstupy

- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci

- postupovat podle pokynů a instrukcí
- naučit se nazpaměť krátké texty
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle

- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování

Vzdělávací nabídka

- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)

Očekávané výstupy

- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory

- učit se postupně rozhodovat o svých činnostech
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování v dětské herní skupině
- rozvoj komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Vzdělávací nabídka

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry
- společná setkávání a aktivity podporující sblížení dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství)
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě

- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí v mateřské škole (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Očekávané výstupy

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření
- osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvoření pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevoovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Vzdělávací nabídka

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- realizace společných oslav narozenin a svátků dětí
- činnosti literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod.
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, tematické hry seznamující dítě s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty

Očekávané výstupy

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody

- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- seznamování s prostředím mateřské školy a vytváření pozitivního vztahu k němu
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí a prostředí mateřské školy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti s živou a neživou přírodou, lidmi

Vzdělávací nabídka

- pozorování blízkého prostředí, praktická orientace v obci (vycházky)
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, počasí, roční období)
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- ekologicky motivované hravé aktivity

Očekávané výstupy

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý (svět přírody)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

6.3 Integrovaný blok „BÍLÁ ZIMA“

Časový rozsah: přibližně 12 týdnů

6.3.1 Charakteristika hlavního smyslu integrovaného bloku

V rozmezí tohoto integrovaného bloku se budeme zabývat zimním obdobím, počasím, sněhem a jeho vlastnostmi, stavbou sněhuláků, bobováním, výlety do ledové přírody, hledáním lesních zvířátek podle stop, krmením ptáků, péčí o krmítka. Nazdobíme vánoční stromek pro zvěř a ptactvo. Blížící se čas Vánoc bude jako stvořený pro posílení mezilidských vztahů, pro rozhovory na téma rodina, tvorbu dárečků při poslechu koled a seznámení se s vánočními zvyky. Nebude chybět ani příprava vánoční besídky s posezením u vánočního cukroví. Básničky, písně, hudba a pohyb zpřijemní krátké zimní dny. Navštívíme s předškoláky ZŠ, podíváme se za svými kamarády, společně si zahrajeme na školu a jiná zaměstnání. Zimní období nás navede k tématům povolání, oblékání, péče o své zdraví, nálady. Poznáme části lidského těla a některé vnitřní orgány včetně jejich funkce v těle. Získáme povědomí o vývoji člověka (narození, růstu, proměnách), o nemoci – zahrajeme si na lékaře a připomeneme si, jak pečujeme o nemocného. Dozvíme se o důležitosti aktivního pohybu a zdravé výživy. Pojmenujeme si zimní sporty a zopakujeme zásady bezpečného sportování. Budeme určovat vzájemnou polohu dvou předmětů, procvičíme si číselnou řadu. Upevníme si prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), částečně se zorientujeme se v prostoru, v rovině, v čase (co děláme celý den). A pak už oslavíme masopust. Vyrobíme si masky a pustíme se do karnevalového reje.

6.3.2 Hlavní cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Vzdělávací nabídka

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné sezónní činnosti
- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků

Očekávané výstupy

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu)
- zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem
- zvládnout sebeobsluhu, postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti

- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

Očekávané výstupy

- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj tvořivosti
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Vzdělávací nabídka

- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti, hry podporující tvořivost, představivost a fantazii
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené k seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.)

Očekávané výstupy

- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer,

jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase

- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim

Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle

- uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit

Vzdělávací nabídka

- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zlobu, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

Očekávané výstupy

- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- osvojení si základních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností

Vzdělávací nabídka

- komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry

- činnosti ve dvojicích, ve skupinkách a aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Očekávané výstupy

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná, konflikty řešit dohodou
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- spolupracovat s ostatními
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty uznávané v tomto společenství

- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Vzdělávací nabídka

- každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty, které budou dětem umožňovat spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (slavnosti v rámci zvyků a tradic, kulturní programy apod.)
- setkávání se s dramatickým a hudebním uměním mimo mateřskou školu
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání

Očekávané výstupy

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)

- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- adaptovat se na život ve škole a utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření povědomí o rozmanitosti přírody, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka

- přirozené pozorování okolní přírody, vycházky do okolí, výlety, sledování rozmanitostí a změn v přírodě
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

Očekávané výstupy

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny)

6.4 Integrovaný blok „SVĚŽÍ JARO“

Časový rozsah: přibližně 10 týdnů

6.4.1 Charakteristika hlavního smyslu integrovaného bloku

Tento blok bude charakterizovat probouzející se přírodu po zimním odpočinku. Pobyt venku a na zahradě nabídne činnosti spojené s pohybem a experimentováním. Poslech zvuků v přírodě, hry na badatele a ochranáře, pokusy s klíčením semen, zahradnické práce, vnímání změn v přírodě, přinese celkový environmentální rozvoj dítěte. Stromy, jarní rostliny, zvířata a jejich mláďata, tažní ptáci budou předmětem pozorování nebo motivem pro činnosti z nich vyplývající. Den Země nám připomene, že svět má svůj řád, že je rozmanitý, pozoruhodný, nekonečně pestrý a musíme ho chránit. Velikonoční tradice, společné dílny s rodiči a dětmi budou oslavou velikonočních svátků. Zařadíme hry s dopravní tematikou, poznáme semafor, dopravní značky a dopravní prostředky. Upevníme si pravidla chování na ulici, bezpečnost v dopravě. Svátek matek rozvine podtéma „rodina“ a vše, co s ním souvisí (rodiče, jejich profese, sourozenci, prarodiče, chování, poznání vlastní identity, vzájemné vztahy a tolerance, činnosti v rodině, kladné a záporné vlastnosti, apod.). Příroda, počasí, slunce, bouřka, rostliny, zvířata a jejich mláďata budou předmětem různých pohybových, výtvarných, pracovních, pěveckých činností.

6.4.2 Hlavní cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.),
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- vytváření zdravých životních návyků a postojů

Vzdělávací nabídka

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, plavání apod.)

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů, k prevenci nemoci

Očekávané výstupy

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- umět zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.
- zvládnout sebeobsluhu, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.
- umět uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce
- naučit se chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností - naslouchání, porozumění, výslovnost, vyjadřování

- rozvoj komunikativních dovedností a kultivovaného projevu

Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen

Očekávané výstupy

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu vytvořit jednoduchý rým, apod.
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé orientační a dopravní značky a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci

- sledovat očima zleva doprava

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)

Vzdělávací nabídka

- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti, smyslové hry
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (značky, symboly)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině

Očekávané výstupy

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit

- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi, apod.)
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických)

Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat i vyjádřit
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Vzdělávací nabídka

- spontánní hra
- činnosti přiměřené sílám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)

- výlety do přírody

Očekávané výstupy

- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností

Vzdělávací nabídka

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým

- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- aktivity podporující sblížení dětí
- hry a činnosti, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije - rodina ve světě zvířat
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

Očekávané výstupy

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- komunikovat s druhým dítětem, udržovat dětská přátelství a odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí, spolupracovat, spolupodílet se
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách

- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Vzdělávací nabídka

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty, na kterých se děti spolupodílejí
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické
- literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Očekávané výstupy

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování
- respektovat rozdílné vlastnosti vrstevníků, jejich schopnosti a dovednosti
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých

- vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus) vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření pozitivního vztahu k místu kde žijeme
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Vzdělávací nabídka

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace)
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (příroda živá i neživá, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, počasí, roční období)
- kognitivní činnosti (otázky, odpovědi, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování se základními poznatky o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované hravé aktivity
- činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti

Očekávané výstupy

- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)

- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.

6.5 Integrovaný blok „TEPLÉ LÉTO“

Časový rozsah: přibližně 6 týdnů

6.5.1 Charakteristika hlavního smyslu integrovaného bloku

Čtvrtý integrovaný blok nám uzavře poslední roční období. Děti se setkají s péčí o druhé v souvislosti s přírodou (zvířecí rodiče a jejich mláďata), s prací zvířat a užítkem (včely, mravenci atd.), s významem spolupráce, tolerance a ohleduplnosti. Budeme rozpoznávat různé materiály a jejich vlastnosti (písek, voda, textil, apod.). Procvičíme si základní orientaci v místě, kde bydlíme, na mapě ČR, ve světě (globus). Připravíme oslavu Dne dětí, uspořádáme zábavné sportovní hry. Seznámíme se s letními sporty a připomeneme zásady bezpečnosti na dovolené u vody, v lese, v cizím městě, v blízkosti elektrického proudu, ohně, při setkání s cizím člověkem. Naučíme se pojmenovat zvířata v zoo, zjistíme, proč tam zvířata žijí, připomeneme si chování v prostředí, kde mají svůj domov zvířata. Budeme si vyprávět o cestování a těšit se na prázdniny.

6.5.2 Hlavní cíle, vzdělávací nabídka a očekávané výstupy

Dítě a jeho tělo

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí

Vzdělávací nabídka

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (turistika, míčové hry, hry na zahradě apod.)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi)

Očekávané výstupy

- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se v písku)
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem, rytmem a hudbou
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka

- znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností
- rozvoj kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)

Vzdělávací nabídka

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)

Očekávané výstupy

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči

- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor, domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému, formulovat otázky, odpovídat
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno

Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj tvořivého myšlení
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi

Vzdělávací nabídka

- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností

- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- spontánní a námětové hry a činnosti podporující tvořivost, představivost a fantazii
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené k vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)

Očekávané výstupy

- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat a všímat si co je nového, změněného, chybějícího
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným

Sebepojetí, city, vůle

Dílčí vzdělávací cíle

- získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Vzdělávací nabídka

- činnosti přiměřené sílám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevování citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště emocí záporných, např. hněvu, zlosti, úzkosti apod.)

Očekávané výstupy

- rozhodovat o svých činnostech, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své silné i slabé stránky
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti

- zorganizovat hru
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Dítě a ten druhý

Dílčí vzdělávací cíle

- posilování prosociálního chování a vytváření prosociálních postojů
- rozvoj komunikativních a kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Vzdělávací nabídka

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

Očekávané výstupy

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství, odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je

- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování, dodržovat herní pravidla
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Dítě a společnost

Dílčí vzdělávací cíle

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte
- aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Vzdělávací nabídka

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- různorodé společné hry a skupinové aktivity umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu

- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení)

Očekávané výstupy

- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních, hudebně pohybových, výtvarných činností

Dítě a svět

Dílčí vzdělávací cíle

- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Vzdělávací nabídka

- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí (cizokrajná zvířata)
- práce s obrazovým materiálem, vyprávění, diskuse, objevy,
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů
- ekologicky motivované hravé aktivity

Očekávané výstupy

- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)

- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o významu životního prostředí pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

7 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí mimořádně nadaných

7.1 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. U dětí se speciálními vzdělávacími potřebami přizpůsobujeme jejich vzdělávání individuálním potřebám a zdravotnímu stavu. Vytváříme vhodné podmínky, které vedou k rozvoji samostatnosti, sebeobsluhy a které umožní dítěti účast ve všech pro něj možných činnostech. Pomáháme dítěti začlenit se do kolektivu a vytváříme podmínky pro jeho pozitivní přijetí ostatními dětmi. Využíváme přiměřené množství speciálních pomůcek, vhodných hraček. Zahrnujeme do svých strategií průběžnou pedagogickou diagnostiku, na jejímž základě volíme takové formy a metody vzdělávání, které jsou v souladu s potřebami dítěte. Na základě přiznaných podpůrných opatření prvního stupně vypracuje pedagog samostatně Plán pedagogické podpory (dále PLPP). Individuální vzdělávací plán (dále IVP) zpracovává pedagog na základě doporučení školského poradenského zařízení v případě, kdy je dítěti přiznán 2.–5. stupeň podpůrných opatření. Podkladem pro zpracování obou dokumentů je školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Jejich vyhodnocení provádíme v pololetí a na konci školního roku. Spolupracujeme se zákonnými zástupci dítěte, odborníky, poradenskými centry a využíváme služeb školských poradenských zařízení.

7.2 Vzdělávání dětí mimořádně nadaných

U mimořádně nadaných dětí rozvíjíme talent všemi možnými prostředky a vzdělávacími postupy. Vytváříme takové podmínky, aby dítě co nejvíc využilo svůj potenciál s ohledem na individuální možnosti.

Děti výtvarně nadané mají možnost účastnit se ve výtvarných soutěžích. Jejich talent rozvíjíme seznamováním s různými tradičními i netradičními výtvarnými technikami, experimentujeme a dáváme dítěti dostatek prostoru pro seberealizaci a uplatnění vlastní fantazie. Děti pohybově nadané, rozvíjejí své schopnosti v mateřské škole, na školním hřišti, zahradě či při pobytu venku v přírodě. Své schopnosti mohou ukázat při sportovních akcích pořádaných mezi mateřskými školami a při akcích základní a mateřské školy. Rozvíjíme i dramatickou a přednesovou stránku dětí při realizaci vystoupení pro veřejnost, besídkách pro rodiče a na akci vítání občánků města.

Spolupracujeme se základní uměleckou školou. Rodičům těchto dětí pomáháme s výběrem vhodných kroužků a radou, jak talent jejich dětí nadále rozvíjet. Spolupracujeme také se základní školou, s učitelkami z 1. stupně se vzájemně dětech informujeme.

7.3 Vzdělávání dětí od 2 do 3 let

U dětí mladších tří let doporučujeme postupnou adaptaci. Adaptační režim vytváří prostor na provázanost režimu mateřské školy s rodinou a jednotné působení na dítě. Pro většinu dětí v tak raném věku je mateřská škola první zkušeností mimo svou nejbližší rodinu. Cílem mateřské školy je nastavit velmi dobrou komunikaci a spolupráci s rodinou, posilovat vzájemnou důvěru, překonávat bariéry, protože i pro rodiče je nástup dítěte do mateřské školy novou zkušeností. Umožníme dětem používání specifických osobních pomůcek, aby se cítily bezpečně, spokojeně a jistě.

Dítě raného věku je egocentrické, projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje, vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, neorientuje se v čas ani prostoru, má velkou touhu aktivního pohybu, potřebuje častější odpočinek. Rozdíly v psychomotorickém vývoji mohou být velmi výrazné, proto neprovádíme srovnávání dětí.

7.3.1 Podmínky vzdělávání dětí od 2 do 3 let

Dodržujeme pravidelný režim a denní rituály. Režim dne ve spolupráci s rodinou postupně sjednocujeme. Vzdělávací nabídku přizpůsobujeme možnostem a schopnostem dítěte, poskytujeme dětem pestrou nabídku činností zaměřenou na celkový rozvoj, posilování jemné i hrubé motoriky, utváření základů budoucích kompetencí. Volíme vhodné metody a

formy práce. Protože mladší děti udrží pozornost výrazně kratší dobu, nevydrží v klidu, umožníme jim střídání činností a dostatek pohybu. Při pohybu dbáme na zvýšenou bezpečnost dětí. Máme na paměti, že se dítě nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Děti raného věku se rychleji unaví, proto jim dáváme více času na realizaci činností, při stravování i odpočinku během dne. Zajistíme dítěti více individuální péče. Nastavíme srozumitelná, jednoduchá pravidla a řád, který bude určovat mantinely pro chování dítěte v kolektivu. Uplatňujeme laskavě důsledný přístup. Rozvíjíme a upevňujeme základy sebeobsluhy a hygienických návyků. Ve stravování umožňujeme dítěti poznávat nové chutě, vedeme ho ke správnému stolování.

7.4 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

Dětem - cizincům a dětem, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, bude poskytována jazyková podpora od nástupu do mateřské školy. V takové třídě přizpůsobí pedagogové didaktické postupy a metody práce tak, aby děti cíleně podporovali v osvojování českého jazyka. Děti si budou dále osvojovat znalost jazyka přirozenou cestou při běžných činnostech, při kontaktu s ostatními dětmi a pedagogy.

U dětí – cizinců v povinném předškolním vzdělávání s nedostatečnou znalostí českého jazyka poskytne mateřská škola jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání. Pedagogové budou při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka využívat podpůrný materiál „Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání“.

Pokud bude mít mateřská škola v rámci třídy 1 až 3 děti cizince v povinném předškolním vzdělávání, bude jim poskytována individuální jazyková podpora v rámci běžných vzdělávacích činností.

V případě, že mateřská škola bude mít větší zastoupení cizinců (tj. 4 a více dětí-cizinců v rámci třídy) v povinném předškolním vzdělávání, zřídí ředitel školy skupinu/y pro jazykovou přípravu v souladu s § 1e vyhlášky č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Škola bude poskytovat jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v rozsahu jedné hodiny týdně. Tato hodina týdně bude rozdělena do dvou nebo více bloků v průběhu týdne. Do této hodiny se nebudou započítávat přesuny dětí do skupiny apod. Do skupiny mohou být na základě posouzení potřeby ředitelem školy zařazeny i jiné děti, které mají prokazatelně obdobné integrační

potřeby jako děti cizinci (mladší, s českým občanstvím apod.), a to i do vyššího počtu než osm dětí, pokud to nebude na újmu kvality jazykové přípravy dětí cizinců.

Při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu.

8 Evaluační systém

8.1 Zásady

Důležitou zásadou evaluačního systému je zachování tří kroků:

1. naučit se uvědomovat si nedostatky
2. odhalit a konkrétně pojmenovat příčiny (proč tomu tak je)
3. zvolit nové a účinnější postupy

8.2 Vnitřní evaluace

Evaluace prováděná denně pedagogy:

- pozorování a rozhovory s dětmi v ranním kruhu
- pozorování individuálních posunů a pokroků dětí v denních činnostech
- hodnocení vývoje sebeobsluhy a samostatnosti dítěte
- pozorování vývoje schopností a dovedností dítěte
- pozorování a hodnocení zájmu dětí o nabídku činností a výsledků našich záměrů

Evaluace prováděná periodicky:

- kontrola zápisů v třídních knihách – 1x za 14 dnů, zástupkyně ředitelky
- hospitace v různých režimových částech dne v mateřské škole – 1x ročně, zást. řed. pro MŠ
- společné ústní hodnocení třídních učitelek cílů a úkolů třídního vzdělávacího programu a jeho naplnění – průběžně, třídní učitelky
- vyhodnocování PLPP, IVP – 2x ročně, pedagog nebo asistent pedagoga

- hodnocení kvality práce pedagogů a provozních zaměstnanců – minimálně 3x ročně na provozních a pedagogických poradách nebo osobních rozhovorech – ředitelka školy, zást. řed. pro MŠ
- záznamy o pokrocích dítěte v různých oblastech výchovně vzdělávací činnosti – portfolio dítěte – 3x ročně, třídní učitelky
- poznámky v Třídním vzdělávacím programu – dle potřeby, třídní učitelky
- písemné hodnocení integrovaných bloků – 4x ročně, třídní učitelky
- dotazníky osobnostního rozvoje – 1 x ročně vlastní hodnocení učitelkami MŠ

8.3 Vnější evaluace

Zákonní zástupci:

- denní běžná komunikace při předávání dítěte – denně a dle potřeby, pedagog
- cílená komunikace – pohovory dle potřeby, pedagog
- třídní schůzky – 1x ročně a dle potřeby, pedagogové, zást. řed. pro MŠ.
- webové stránky – průběžně, pedagogové, zást. řed. pro MŠ.
- dotazník pro rodiče – dle potřeby, zást. řed. pro MŠ.
- anketa pro rodiče – dle potřeby, zást. řed. pro MŠ.

Pedagogové:

- spolupráce se ZŠ – připravenost dětí při nástupu do 1. třídy – 1x ročně pedagogové, průběžně dle potřeby zást. řed.
- komunikace s kolegyněmi. Porovnávání výsledků výchovně vzdělávacích činností, společné akce školy, předávání zkušeností v oblasti problémového chování dětí v předškolním zařízení a zařazování dětí ze sociálně slabého prostředí – průběžně, na pedagogických poradách, pedagogové, zást. řed. pro MŠ

Odborníci:

- závěry šetření pedagogicko-psychologické poradny – na základě zprávy, pedagog
- závěry šetření klinického logopeda – návrhy procvičování – na základě zprávy průběžně, pedagog
- vyhodnocování PLPP, IVP dle potřeby, speciální pedagog nebo asistent pedagoga
- kontroly a revize – dle plánu, kontrolní orgány

8.4 Evaluace školního a třídního vzdělávacího programu

Pedagogové, ale i další zúčastnění (rodiče, děti, zaměstnanci) ústně vyhodnocují naplňování třídního vzdělávacího programu (TVP) po ukončení každého tématu. Délku jednotlivých témat a jejich prolínání si určují učitelky v každé třídě.

- Integrovaný blok ŠVP pouze naznačuje cestu a učitelky samy rozvíjejí a rozpracovávají témata v TVP „za pochodu“ s využitím přirozených okolností (všímají si okolního dění, vyhodnocují vzdělávací situaci vzhledem k tomu, co reálný život přináší).
- Není třeba striktně dodržovat vše, co je pedagogem plánováno. Odklon od plánu (zdůvodnitelný) je pozitivním jevem (učitel zváží situaci a dle toho se rozhodne)
- V průběhu vzdělávacího procesu se zaměřujeme na děti, průběžně sledujeme jejich projevy (pedagog si stanoví, čeho je třeba si u dětí všimnout, podle čeho lze posuzovat, zda vzdělávání postupuje v souladu se záměry)
- Učitel také sleduje vlastní kroky a uvědomuje si rizika (zvažuje a vyhodnocuje, co se zdařilo či nezdařilo, jak postupovat, nač dát pozor, čeho se vyvarovat)

8.5 Techniky evaluace

- ústní hodnocení všech pracovníků v konkrétních situacích
- hospitační záznamy
- rozhovory s rodiči
- pozorování
- diskuse a společné rozbory školní dokumentace
- roční plán a výroční zpráva školy
- pravidelná kontrola třídních knih
- portfólia dětí

Některé z uvedených činností probíhají zcela samozřejmě, aniž si učitelé uvědomují, že provádí činnosti evaluační. Chceme, aby se práce se zpětnou vazbou stala více cílenou a systematickou a mohla tak být více účinná. Zatím jsou pro učitelky nejcennějším zdrojem informací děti a jejich rodiče. Jejich spontánní reakce, postoje a chování poskytují pedagogům okamžitou zpětnou vazbu jejich práce.

9 Přehled informačních zdrojů k tvorbě ŠVP PV

Hlavní kutikulární dokumenty

- Výzkumný ústav pedagogický v Praze – Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
- Výzkumný ústav pedagogický v Praze – Manuál k přípravě školního vzdělávacího programu mateřské školy